

دانشگاه علوم پزشکی تهران
معاونت تحقیقات و فناوری
مدیریت امور پژوهشی

اسفند ماه ۱۴۰۳

نشست خبری برای ارائه پیام پژوهشی

از نارسایی تا نجات: بقا و تکامل نوزادان پره‌ترم در دو سال
نخست زندگی

مجری اصلی:

دکتر لیلا صاحبی، مرکز تحقیقات مادر، جنین و نوزاد - پژوهشکده سلامت خانواده

طرح تحقیقاتی با عنوان "پیگیری دو ساله ی بقا و تکامل نوزادان پره ترم بستری در بخش مراقبت های ویژه نوزادان ۱۳۹۹ بیمارستان ولیعصر" توسط خانم دکتر لیلا صاحبی عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران به عنوان مجری اصلی اجرا شده و در سال ۱۴۰۳ خاتمه یافته است. این پژوهش ارزشمند توانسته است به ارتقای سطح دانش و سلامت در حوزه ارزیابی بقا، عوامل خطر مرتبط با مرگ و میر نوزادان پره ترم، و پیگیری، مراقبت و مداخله در تکامل نوزادان پره ترم، در زمینه اثر بخشی مداخلات توانبخشی بر تکامل نوزادان، کمک نماید. در ادامه خلاصه ای از پیام پژوهش و کاربرد آن در راستای ارتقای سلامت جامعه برای استفاده از ذینفعان توسط مجری محترم به اشتراک گذاشته شده است. امید است این دستاورد بتواند راهگشای توسعه و کاربردی شدن نتایج پژوهش ها باشد.

✍ خود را معرفی کرده و سوابق علمی و اجرایی مرتبط با طرح حاضر را مختصر بیان کنید.

با سلام. اینجانب لیلا صاحبی، دانشیار اپیدمیولوژی و عضو هیأت علمی مرکز تحقیقات مادر، جنین و نوزاد در پژوهشکده سلامت خانواده دانشگاه علوم پزشکی تهران هستم. فعالیتهای پژوهشی من عمدتاً در حوزه اپیدمیولوژی بیماریهای مادر و نوزاد، با تمرکز بر مراقبتهای ویژه نوزادان و سلامت دوران بارداری، شکل گرفته است. در مطالعات خود به مدل سازی اپیدمیولوژیک برای پیش بینی پیامدهای بالینی از جمله مرگ نوزادی، سپسیس نوزادی، عفونتهای بیمارستانی و مقاومت دارویی پرداخته ام. همچنین طراحی و ارزیابی مداخلات مبتنی بر شواهد برای ارتقاء سلامت مادر و نوزاد از محورهای اصلی پژوهشهای من به شمار می رود.

✍ تیم مجریان و همکاران طرح را همراه با وابستگی سازمانی آنها معرفی فرمایید.

تیم مجریان و همکاران این طرح دکتر حسین دلیلی، پزشک و فوق تخصص طب نوزادی و پیرامون تولد، استاد و عضو هیأت علمی گروه بیماریهای کودکان، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی تهران و دکتر مامک شریعت، پزشک متخصص بهداشت مادر و کودک، استاد و عضو هیأت علمی پژوهشکده سلامت خانواده، مرکز تحقیقات مادر، جنین و نوزاد، دانشگاه علوم پزشکی تهران می باشند.

✍ مخاطبان نتایج و پیام حاصل از طرح پژوهشی شما چه افراد/گروه هایی هستند؟

حوزه بالینی و خدمات سلامت

- پزشکان نوزادان، متخصصان طب مادر و کودک، و تیم‌های NICU در بیمارستان‌ها
- پرستاران و کارشناسان مراقبت‌های ویژه نوزادان
- متخصصان رشد و تکامل کودک در کلینیک‌های پیگیری نوزادان پره‌ترم

سیاست‌گذاران و مدیران سلامت

- معاونت بهداشت و درمان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- مدیران بیمارستان‌ها و مراکز آموزشی درمانی در حوزه سلامت مادر و نوزاد
- برنامه‌ریزان نظام سلامت در حوزه کاهش مرگ‌ومیر نوزادی و ارتقاء مراقبت‌های پس از ترخیص

پژوهشگران و دانشگاهیان

- پژوهشگران حوزه اپیدمیولوژی، سلامت نوزادان، و سلامت باروری
- دانشجویان تحصیلات تکمیلی در رشته‌های پزشکی، اپیدمیولوژی، و سلامت مادر و کودک
- مراکز تحقیقاتی فعال در زمینه سلامت نوزادان، رشد و تکامل، و مراقبت‌های ویژه

والدین و جامعه

- والدین نوزادان پره‌ترم که نیازمند آگاهی درباره اهمیت پیگیری تکاملی هستند
- سازمان‌های مردم‌نهاد فعال در حوزه سلامت نوزادان و حمایت از خانواده‌ها

✍ یک عنوان کوتاه، جذاب و قابل فهم برای مخاطبان که نمایانگر پیام اصلی پژوهش شما باشد، بیان کنید.

از نارسایی تا نجات: بقا و تکامل نوزادان پره‌ترم در دو سال نخست زندگی

✍ پیام کلیدی پژوهش شما چیست؟

پیام کلیدی این پژوهش آن است که پیگیری منظم نوزادان پره‌ترم پس از ترخیص از NICU نقش حیاتی در شناسایی زودهنگام اختلالات تکاملی و کاهش مرگ‌ومیر دارد. با تحلیل دقیق عوامل خطر بالینی نوزاد و مادر، می‌توان مداخلات هدفمندتری طراحی کرد. نتایج این مطالعه می‌تواند به بهبود مراقبت‌های پس از تولد، تدوین دستورالعمل‌های بالینی، و ارتقاء سیاست‌های سلامت نوزادان در کشور کمک شایانی نماید.

✍ پیام پژوهشی خود را در قالب زیر بسط دهید و بیان کنید که "چه کسی"، "چه چیزی"، "چرا" و "کجا" از نتایج پژوهش شما استفاده می‌کند.

- اهمیت و نوآوری موضوع
این پژوهش با ترکیب دو محور حیاتی—بقای نوزادان پره‌ترم و پیگیری تکامل آن‌ها تا دو سالگی—برای نخستین بار در ایران، تصویری جامع از پیامدهای کوتاه‌مدت و بلندمدت نوزادان بستری در NICU ارائه می‌دهد. نوآوری آن در تلفیق داده‌های بالینی، مدل‌سازی اپیدمیولوژیک، و مداخلات ساختاریافته رشد محور است.
- مهمترین نتایج طرح به زبان غیر
مطالعه نشان داد که بیشتر مرگ‌ومیر نوزادان نارس در همان روزهای اول زندگی رخ می‌دهد و نوزادانی که زودتر به دنیا می‌آیند یا وزن کمتری دارند، بیشتر در معرض خطر هستند. همچنین، پیگیری و مداخلات رشد محور در دو سال اول زندگی باعث بهبود چشمگیر در مهارت‌های حرکتی و حل مسئله شد. این نتایج نشان می‌دهد که مراقبت‌های اولیه و پیگیری‌های منظم می‌توانند آینده نوزادان نارس را به‌طور قابل توجهی بهبود بخشند.

- موارد کاربرد نتایج طرح
نتایج این طرح می‌تواند در طراحی دستورالعمل‌های ملی برای مراقبت و پیگیری نوزادان نارس پس از ترخیص از NICU به کار رود. پزشکان نوزاد، پرستاران، و متخصصان رشد کودک می‌توانند از این داده‌ها برای شناسایی زودهنگام اختلالات تکاملی استفاده کنند. همچنین، سیاست‌گذاران سلامت می‌توانند با تکیه بر این شواهد، برنامه‌های غربالگری و مداخلات خانوادگی را توسعه دهند. این یافته‌ها در بیمارستان‌ها، مراکز رشد کودک، و کلینیک‌های مشاوره‌ای قابل بهره‌برداری هستند.

✍ دو تأثیر و یا کاربرد اصلی پژوهش شما چیست؟

- تأثیر اول: ارتقاء مراقبت‌های پس از ترخیص نوزادان پره‌ترم از طریق طراحی برنامه‌های پیگیری رشد و تکامل مبتنی بر شواهد.

- تأثیر دوم: شناسایی عوامل خطر مرگ‌ومیر و اختلالات تکاملی برای بهبود تصمیم‌گیری بالینی و سیاست‌گذاری در حوزه سلامت نوزادان.

✍ محدودیت‌های شواهد و نتایج به دست آمده در طرح شما چه بوده است؟

- محدودیت در تعمیم‌پذیری: مطالعه در یک مرکز درمانی (بیمارستان ولیعصر) انجام شده و ممکن است نتایج آن به سایر مراکز با شرایط متفاوت قابل تعمیم نباشد.
- میزان ریزش نمونه: با وجود نرخ بالای مشارکت اولیه، بخشی از خانواده‌ها در طول پیگیری ۲۰ ماهه از مطالعه خارج شدند که ممکن است بر نتایج نهایی تأثیر گذاشته باشد.
- مداخله غیرکنترل‌شده: مداخلات رشد محور به‌صورت روتین و توسط والدین انجام شد و گروه کنترل رسمی برای مقایسه مستقیم وجود نداشت.
- ارزیابی‌های مبتنی بر والدین: ابزار ASQ-3 به‌صورت خودگزارشی توسط والدین تکمیل شد که ممکن است با سوگیری در ادراک یا گزارش همراه باشد.
- محدودیت در پیگیری بلندمدت: پیامدهای رشد و تکامل تنها تا دو سالگی بررسی شدند و اطلاعاتی از تأثیرات بلندمدت‌تر (مثلاً در سن مدرسه) در دست نیست.

✍ انجام چه پژوهش‌هایی را در ادامه تحقیق خود پیشنهاد می‌دهید که می‌تواند منجر به کاربردی‌تر شدن نتایج و تأثیر بیشتر یافته‌های شما شود؟

۱. مطالعات چندمرکزی با حجم نمونه بالاتر: برای افزایش تعمیم‌پذیری نتایج، انجام پژوهش‌های مشابه در NICUهای مختلف سراسر کشور با تنوع جغرافیایی و جمعیتی توصیه می‌شود.
۲. کارآزمایی‌های بالینی تصادفی‌شده (RCT) با رویکرد اثربخشی مداخلات والد-محور و تعیین مؤلفه‌های کلیدی موفقیت.
۳. پیگیری بلندمدت تا سن مدرسه: بررسی پیامدهای شناختی، رفتاری و تحصیلی نوزادان پره‌ترم در سنین بالاتر (۵ تا ۷ سالگی) برای ارزیابی ماندگاری اثر مداخلات اولیه.
۴. تحلیل هزینه-فایده مداخلات رشد محور: بررسی اقتصادی مداخلات انجام‌شده برای تعیین اثربخشی هزینه‌ای و امکان گسترش آن در سطح ملی.
۵. مطالعات کیفی با والدین و مراقبان: برای درک عمیق‌تر از چالش‌ها، نیازها و تجربه‌های خانواده‌ها در اجرای مداخلات رشد محور در منزل.

۶. مدل سازی پیش بینی کننده پیامدها: توسعه مدل های پیش بینی کننده بر پایه داده های بالینی و دموگرافیک برای شناسایی نوزادان در معرض خطر بالای اختلالات تکاملی.

ادامه مسیر کاربردی کردن یا اجرای پژوهش های آتی، به چه حمایت هایی از سمت مسوولین و نهادهای مرتبط نیاز دارد؟

۱. حمایت مالی : تأمین منابع مالی برای اجرای مطالعات چندمرکزی، و پیگیری های بلندمدت از سوی وزارت بهداشت، معاونت تحقیقات و فناوری، و صندوق های حمایت از پژوهش های سلامت.
۲. تسهیل دسترسی به زیرساخت های پژوهشی : فراهم سازی دسترسی پژوهشگران به سامانه های ثبت الکترونیک نوزادان، مراکز رشد کودک، و پایگاه های داده بیمارستانی برای تحلیل های اپیدمیولوژیک و مدل سازی پیش بینی کننده.
۳. حمایت از آموزش و توانمندسازی والدین : طراحی و اجرای برنامه های ملی آموزش والدین نوزادان پره ترم با همکاری مراکز بهداشت، شبکه های سلامت خانواده، و سازمان های مردم نهاد.
۴. تدوین دستورالعمل های بالینی مبتنی بر شواهد : استفاده از نتایج پژوهش برای به روزرسانی پروتکل های مراقبتی در NICU و مراکز پیگیری رشد کودک، با مشارکت اداره سلامت نوزادان و انجمن های علمی تخصصی.
۵. ایجاد ساختارهای هماهنگ کننده بین بخشی : تشکیل کارگروه های مشترک بین وزارت بهداشت، دانشگاه های علوم پزشکی، و مراکز تحقیقاتی برای هدایت راهبردی پژوهش ها و انتقال نتایج به سیاست گذاری.
۶. تسهیل انتشار و ترویج دانش : حمایت از چاپ و انتشار نتایج در مجلات معتبر، برگزاری کارگاه های آموزشی برای کادر درمان، و توسعه پلتفرم های دیجیتال برای انتقال یافته ها به جامعه هدف.

آیا نتایج طرح شما منجر به تغییری در ابعاد اجتماعی، سیاسی، فرهنگی، بهداشتی، آموزشی، ارزش های دینی یا قوانین سازمان غذا و دارو شده است؟

نتایج این طرح پژوهشی با تأکید بر اهمیت پیگیری رشد و تکامل نوزادان پره ترم، منجر به ارتقاء آگاهی در حوزه بهداشت نوزادان و تغییر نگرش کادر درمان نسبت به مراقبت های پس از ترخیص در NICU شده است. این یافته ها زمینه ساز تدوین دستورالعمل های بالینی جدید در برخی مراکز درمانی و افزایش توجه به آموزش والدین در مراکز رشد کودک شده اند.

✍ در صورتی که این طرح منتج به مقاله شده است لینک مقاله (ها) را اعلام کنید.
مقالات تحت داوری هستند .

✍ اگر مخاطبان یا سایر پژوهشگران بخواهند با شما ارتباط برقرار کنند، مسیر ارتباطی شما چیست؟

تلفن: ۶۶۵۹۱۳۱۶

ایمیل: sahebileila@yahoo.com

✍ حداکثر چهار مرجع اصلی استفاده شده در طرح خود را ذکر نمایید:

1. Anderson, P. J., Treyvaud, K., & Spittle, A. J. (2020). Early developmental interventions for infants born very preterm – what works? *Seminars in Fetal and Neonatal Medicine*, 25(3), 101119. <https://doi.org/10.1016/j.siny.2020.101119>
2. Soleimani, F., et al. (2022). Standardization of the Bayley Scales of Infant and Toddler Development for Persian Children. *Journal of Rehabilitation*, 23(1). <https://doi.org/10.32598/RJ.23.1.42.4>
3. Bell, E. F., et al. (2022). Mortality, In-Hospital Morbidity, Care Practices, and 2-Year Outcomes for Extremely Preterm Infants in the US, 2013–2018. *JAMA*, 327(3), 248–263. <https://doi.org/10.1001/jama.2021.23580>

✍ در خاتمه، اگر توضیح یا نکته دیگری باقی مانده، بیان کنید.

در خاتمه، لازم به تأکید است که این طرح پژوهشی با تلفیق داده‌های بالینی، پیگیری طولانی‌مدت، و مداخلات رشد محور، گامی مؤثر در جهت ارتقاء سلامت نوزادان پره‌ترم در کشور برداشته است. یافته‌های حاصل نه‌تنها می‌توانند به بهبود مراقبت‌های بالینی و تصمیم‌گیری‌های درمانی کمک کنند، بلکه ظرفیت بالایی برای تأثیرگذاری بر سیاست‌گذاری‌های کلان سلامت نوزادان دارند. استمرار حمایت نهادهای مسئول، توسعه زیرساخت‌های پیگیری رشد کودک، و ترویج آموزش خانواده‌محور، می‌تواند مسیر کاربردی‌سازی این نتایج را هموارتر سازد. امید است این پژوهش‌الگویی برای مطالعات آینده در حوزه سلامت نوزادان باشد.

شناسنامه خبر

عنوان طرح: پیگیری دو ساله ی بقا و تکامل نوزادان پره ترم بستری دربخش مراقبت های ویژه نوزادان ۱۳۹۹

بیمارستان ولیعصر

کد طرح: ۶۵۳۶۱

مجری اصلی: دکتر لیلا صاحبی

تاریخ اختتام: ۱۴۰۳/۱۲/۲۷

لینک مقاله: در دست انتشار